

Maelezo juu ya dawa

ddC (Zalcitabine, Hivid)

Kwa Nini Nimepewa Dawa Ya ddC?

- ddC (kwa jina lingine Zalcitabine, Hivid) ni dawa inayotumika pamoja na mchanganyiko wa dawa nyingine kutibu maambukizi ya vijidudu vya ukimwi.
- ddC husaidia kuzuia protini inayoitwa “reverse transcriptase.” Kutokana na kazi hii, dawa hii huwekwa kwenye kundi la dawa zinazoitwa Reverse Transcriptase Inhibitors (RTIs). Vijidudu vya maambukizi ya ukimwi huhitaji protini hii ili kuzaliana, kwa hiyo kwa kuwa dawa hii huzuia protini hii inasaidia kupunguza nguvu za ugonjwa wa maambukizi ya vijidudu vya ukimwi.
- Matumizi ya dawa hii huweza kupunguza wingi wa vijidudu vya maambukizi mwilini mwako. Pia husaidia kupunguza uwezekano wa kupatwa na magonjwa yanayoendana na ukimwi, na kukuwezesha kuwa na afya njema kwa muda mrefu au kukurudishia afya yako kabisa. Vilevile dawa hii husaidia kupunguza uharibifu wa mfumo wako wa kupigana na magonjwa.

Nitatumiaje Dawa Hii?

- ddC hupatikana kwenye vidonge vya miligramu 0.375 na 0.75.
- Kiwango cha kawaida cha dawa hii ni miligramu 0.75 kila baada ya masaa nane.
- ddC inaweza kutumika kabla au baada ya chakula.
- Ni muhimu kuhifadhi ddC kwenye joto la kawaida kwenye sehemu kavu. Epukana na kuhifadhi dawa hii bafuni au jikoni, kwani unyevunyevu huweza ipotezea dawa hii nguvu yake.
- Hifadhi dawa hii mbali na watoto.

Canadian AIDS Treatment
Information Exchange
Réseau canadien
d'info-traitements sida

www.catie.ca

www.apaa.ca

Maamuzi juu ya matibabu ya aina mbalimbali yanahitajika kufanywa kwa kushauriana na mtaalamu aliyehitimu kwenye mambo ya afya na mwenye ujuzi juu ya magonjwa yanayoendana na maambukizi ya vijidudu vya ukimwi na matibabu atakayoamuliwa kutumiwa.

Nifanye Nini Nikisahau Kunywa Vidonge Vyangu?

- Meza dawa zako ulizosahau mapema iwezekanavyo. Ikiwa ni karibu na saa mbili kabla ya muda wa kumeza dawa nyingine, endelea na ratiba yako ya kawaida. Usimeze dawa zako mara mbili ya kiwango utakiwacho ili kulipizia ile uliyosahau.
- Tafiti za kisanyansi zilizofanyika karibuni zimegundua kuwa ili dawa za kupigana na maambukizi ya vijidudu vya ukimwi ziweze kufanya kazi vizuri, dawa zote hazina budi kutumiwa mara kwa mara na kwa mfululuzo ilivyoelekezwa. Kuacha au kuruka kumeza dawa zako kunasababisha kupungua kwa nguvu za dawa hizi na kuvifanya vijidudu vya maambukizi kubadilika na kuwa sugu kwa dawa.

Madhara Ya Yaletwayo Na Matumizi ddC Ni Yepi?

- Madhara makubwa yatokanayo na matumizi ya ddC ni:
- Kufa ngazi, kuwakwa moto, maumivu au kukosa nguvu kwenye mikono na miguu (neuropathy)
- Maumivu ya kongosho (yanayoendana na maumivu makali ya tumbo yanayoweza sambaa hadi mgongoni, pamoja na kichefuchefu na kutapika).
- Madhara mengine ya kawaida ya ddC ni kama vile:
 - Kupatwa kwa vidonda vya mdomoni, kukaukwa kwa mdomo
 - Maumivu ya kichwa, kukosa usingizi, kizunguzungu
 - Upele wa ngozi, na kuwashwa
 - Kichefuchefu na kutapika
 - Maumivu ya mifupa
- Nyakati chache, ddC inaweza kusababisha kupunguwa kwa chembechembe nyeupe za damu mwili mwako (jambo ambalo linaweza sababisha kuongezeka kwa mashambulizi ya vijidudu vya magonjwa), chembechembe ndogo za damu -platelets (zinazosaidia kuganda kwa damu ili kusitisha kutokwa kwa damu kunakoweza kusababishwa na ajali au mkato wowote mwilini kitendo ambacho kinaweza sababisha kutokwa kwa damu nyingi unapatwapo na ajali) na chembechembe nyekundu za damu (kitendo ambacho huweza kukufanya ujisikie mchovu na kukosa hewa).
- ddC pia huweza sababisha hali zisizo za kawaida kwenye vipimo vya sukari ya damu na utendaji wa ini lako.
- Madhara haya yatokanayo na matumizi ya ddC yanaweza kupunguzwa na kubadilishwa kama yanagundulika mapema na kuwezesha kusitishwa au kupunguzwa

ddC (Zalcitabine, Hivid)

kwa matumizi ya dawa hii. Kama unajisikia dalili hizi, ongea na daktari au mfamasia wako mapema iwezekanavyo. Usisitiche au kubadilisha dawa zako bila kuongea nao.

Je, Naweza Kutumia ddC Na Dawa Nyingine?

- ddC inaweza kuleta madhara kadhaa ikitumiwa pamoja na dawa nyingine. Ni muhimu kumweleza daktari wako au mfamasia wako juu ya dawa nyingine zote ulizoandikiwa na unazotumia, (ikiwa ni pamoja na vitamini na dawa za mitishamba).
- Usitumie ddC pamoja na ddl (didanosine, Videx) na d4T (stavudine, Zerit) pia; dawa zote zenye kuanzia na herufi “d” huongeza athari za kufa ngazi, kuwakwa moto, maumivu au kukosa nguvu kwenye mikono na miguu (peripheral neuropathy) na kuvimba kwa kongosho (pancreatitis).
- Dawa nyingine zinazotumika kwenye kutibu maambukizi ya vijidudu vya ukimwi zinazoweza kuingiliana kiutendaji na ddC ni kama:
 - amphotericin B
 - dapsone
 - foscarnet
 - pentamidine

Je, Naweza Kutumia ddC Na Pombe Au Dawa Za Mitaani?

- Epukana na pombe kama unatumia. Pombe huweza kukuongezea athari za kuvimba kwa kongosho (pancreatitis).
- ddC huweza kuingiliana kiutendaji na madawa ya mitani. Ongea na daktari wako au mfamasia kama unatumia dawa za mitaani ili waweze kukushauri jinsi ya kujikinga.

Je, Naweza Kutumia ddC Kama Ni Mjamzito Au Nanyonyesha?

- Kama u mjamzito na unataka kutumia ddC, tafadhali pata ushauri kutoka kwa daktari wako.
- Kwa kuwa vijidudu vya maambukizi ya ukimwi huweza kuambukizwa kwa kunyonyesha, wanawake wenye mambukizi ya vijidudu vya ukimwi hawashauriwi kunyonyesha.

Natakiwa Kujihadhari Vipi Zaidi Ninapotumia ddC?

- Kama una matatizo ya ini na figo, hakikisha umamweleza daktari wako kabla ya kuanza kutumia ddC. Timiza mihadi na daktari wako kwa ajili ya kufanya vipimo vya damu kutazama kama ini lako na figo zako zinafanya kazi vizuri.
- Hakikisha una dawa za kutosha kuendelea na matibabu yako.
- ddC haiui vijidudu vya maambukizi ya ukimwi au kutibu ukimwi. Pia haizui kusambaa au kuambukiza kwa vijidudu vya maambukizi ya ukimwi, hivyo tafadhali jaribu kuwa mwangalifu na kutumia kinga zihitajikazo unapotaka kukutana kimwili na mtu mwingine (tumia kondom) au kama unatumia madwa ya kulevya (tumia mabomba na sindano mpya na safi)

Shirika la kubadilishana maelezo juu matibabu ya ukimwi Kanada (The Canadian AIDS Treatment Information Exchange – CATIE) na Shirikisho la waafrika katika kupigana na ukimwi (Africans in Partnership Against AIDS - APAA) kwa nia nzuri kabisa wanatoa maelezo kwa watu wanaoishi na maambukizi ya vijidudu vya ukimwi/Ukimwi ambao wangependa kutawala afya zao wenyewe kwa kushirikiana na wataalamu wa afya wanaowapatia matibabu. Hata hivyo, maelezo haya yanayochapishwa au kutolewa na CATIE au APAA hayawezi kuchukuliwa kama ushauri wa kiafya. Hatushauri au kusisitiza juu ya tiba moja juu ya nyingine. Hivyo tunawashauri watumiaji ya maelezo yetu kupitia maelezo ya matibabu mengine yanayotolewa na vyanzo mbalimbali kwa upeo mkubwa iwezekanavyo. Tunawashauri watumiaji wa maelezo haya na kusisitiza kuwa ni muhimu kushauriana na wataalamu ya afya na tiba waliohitimu mafunzo yao kabla ya kuamua, kutumia au kuanza jambo lolote juu ya matibabu.

Vile vile, hatuthibitishi au kudhamini ukweli au ufarisi na ujuzi wa maelezo yanayochapishwa au kupatikana kutoka CATIE au APAA. Watumiaji wanaotumia au kutegemea maelezo haya wanafanya hivyo kwa kuthubutu wenyewe na matokeo yake yakiwa mabaya yatakuwa juu yao. Si CATIE wala APAA, au Wizara ya Afya Kanada, au wafanyakazi wao, wakurugenzi, maafisa au watu wanaojitolea wataweza kuhusishwa na uharibifu wa aina yeyote unaoweza kutokea kwa kutumia vizuri au vibaya maelezo haya. Mawazo na maelezo yaliyotolewa hapa au kwenye nakala yeyote au ilani/tangazo lolote.

Copyright: This Fact Sheet is made available through a collaboration between Africans in Partnership Against AIDS (APAA), Asian Community AIDS Services (ACAS) and the Canadian AIDS Treatment Information Exchange (CATIE). Original content developed by ACAS, 2001. Translation into Swahili and Hausa by APAA, 2004.

This information is also available in Chinese, Tagalog and Vietnamese

Funding has been provided by Health Canada, under the Canadian Strategy on HIV/AIDS

Supported by an unrestricted educational grant from GlaxoSmithKline in partnership with Shire BioChem

partnership
in partnership with

